

"El Prozac és un engany per a les dones"

Joaquima Alemany i Roca (Barcelona, 1942) és vice-presidenta de l'Institut Català de la Dona (ICD) i diputada de Convergència Democràtica de Catalunya (CDC) al Congrés dels Diputats. Feminista per la via nacionalista, l'amor al seu país i al seu president guanya per molts punts. Des del 30 d'agost fins al 8 de setembre, serà una de les 40.000 dones participants en el Fòrum d'ONG sobre les dones que se celebra a Pequín.

Huairou, Beijing (Pequín). Fòrum d'ONG (Organitzacions No Governamentals) sobre les dones". Aquesta és l'adreça de la vice-presidenta de l'Institut Català de la Dona (ICD) i presidenta del Consell Nacional de Dones de Catalunya (CNDC), Joaquima Alemany, des de dimecres 30 d'agost fins al divendres dia 8 de setembre. Els mateixos dies que tindrà lloc paral·lelament la IV Conferència Mundial de Nacions Unides sobre les Dones. Però "Mirar el món a través dels ulls de les dones" —lema del Fòrum— no és fàcil. Huairou és un recinte turístic situat a uns 50 quilòmetres al nord de Pequín; l'allunyament de la trobada respecte a la conferència governamental que se celebrarà al centre d'aquesta ciutat s'ha fet per decisió de les autoritats xineses. El Beijing Workers Gymnasium, ubicació inicialment escollida per acollir les 40.000 dones que hi participen, es va veure afectat de sobte per "problemes estructurals". La intenció velada d'aquesta decisió és l'aïllament; les ONG, a una hora de viatge del Centre de Convencions Internacionals de Pequín —seu de la IV Conferència Mundial—, han interpretat la maniobra com un intent de minvar el seu impacte mediàtic en una ciutat que hostatjarà durant deu dies 5.000 periodistes d'arreu del món.

—Des de quan milita com a dona, senyora Alemany?

—Jo? Des que vaig néixer. Militar com a dona vol dir sentir-te dona i que aquesta diferència de gènere l'apliques a la teva feina, a la teva vida particular... És més, quan tens una participació pública actives pensant també en les altres dones. De segur que sense la meva feminitat no hauria enfocat la meua vida com l'he enfocada. Considero un fet transcendental el fet de ser dona o home, i les dones ens hem d'acreditar no solament per a ser, sinó també per a canviar la societat per tal que aquesta sigui més igualitària. Jo vull treballar per un món més igualitari, si més no a casa nostra.

—Amb 'casa nostra' vol dir Catalunya o casa seva?

—Catalunya, i si després això va més lluny, tampoc no passa res. Jo treballo per casa nostra, si sóc una dona política és perquè m'hi ha convertit Catalunya i si sóc feminista és perquè també m'hi ha convertit Catalunya.

—És a dir, que va ser primer nacionalista que feminista.

—Sempre, perquè Catalunya per mi ha estat la qüestió més important, encara que crec que una cosa va molt lligada a l'altra, perquè des de la facultat nosaltres ja vèiem la diferència que hi havia entre nois i noies. Desgraciadament, per una mateixa cosa un noi anava a la presó i li passaven moltes més coses; les noies hem tingut menys perills, no s'ha de parlar sempre només de la part negativa, hem de parlar també de la positiva. I tot això et marca, i et marca també el fet de lluitar per la democràcia i pel teu país i per les institucions. És clar, sembla que parlo de fa molts anys, però jo vaig acabar la carrera l'any 1965, i després vaig poder treballar en el terreny sindical.

—Joaquima Alemany, sindicalista?

—Jo vaig treballar en un sindicat de quadres de Catalunya. Hi érem el fill del senyor Coll i Alemany —que no és parent meu—, un noi que es deia Enric Àngela, jo mateixa... Volíem fer el Sindicat de Treballadors de Catalunya, però vòlfem un sindicat de quadres a la manera que havien fet els bascos i els francesos. Això va ser un encàrrec del partit i tot i que vam tenir problemes em va servir d'experiència. Aleshores vaig passar a la política i després de fer de jurista a la Generalitat de Tarradellas, al departament d'Ensenyament, amb Pi i Sunyer, vaig col·laborar en la comissió per a l'ensenyament del català a les escoles; a continuació, vaig ser cap de gabinet del conseller, l'any 80. L'any 82 vaig tenir la primera responsabilitat política, a l'administració local, com a regidora de l'Ajuntament de Barcelona. Vam fer la divisió de la ciutat en districtes... Després vaig deixar la vida política perquè el meu partit em va encarregar una altra responsabilitat: el tema de la dona.

—I aleshores es fa feminista.

—És que a mi quasi tot m'ha vingut per la via del país. De totes maneres, jo ja havia treballat amb les associacions de dones de Catalunya... Aleshores, al partit la responsable de la dona era la Rosa Griso, la mare de Josep Maria Sala, del PSC.

—La creació de l'Institut Català de la Dona (ICD) va ser un encàrrec de Presidència?

—Sí, va ser l'any 86 i me'l van encarregar directament a mi.

—*El fet que el president Pujol presideixi l'ICD també es per decisió pròpia?*

—Sí, sí. Ell, el què passa és que no vol un trencament entre els homes i les dones, ell vol que els homes i les dones avancem de la mateixa manera. He de dir que en les jornades de la dona que es van a fer a Catalunya, cap a l'any 77, Pujol des de Banca Catalana va pagar tot el servei de traducció.

—*Quines han estat les grans directrius de l'ICD?*

—En un principi, agafarem tot allò que marca la Unió Europea (UE) i marcàrem actuacions precises per a cada departament; aleshores, vam veure que un projecte com aquest l'havia de presidir el president, perquè un director sol, per molta força que tingués no podria canviar les coses. Avui, l'ICD és una eina important, amb bons contactes internacionals, una eina molt professional, molt estratègica, molt estudiada... Bé, doncs, primer treballarem per la promoció de la dona; a continuació, hem treballat per la igualtat d'oportunitats entre homes i dones. I ara estem en l'etapa de la paritat democràtica, que vol dir que hi hagi una participació del 50% en les llistes electorals.

—*Aquesta és una quota representativa de la militància del partit?*

—A Convergència Democràtica de Catalunya (CDC) hi ha un 30% de dones. Les quotes, que segons la UE són actuacions positives, al partit ho hem considerat una bogeria.

—*Per què?*

—Si han de ser els mateixos homes els que triïn les dones, no ens interessa perquè llavors n'agafen les que els convenen a ells. El feminisme defensa que les dones han d'intervenir en política per nombre, seguint la idea de Simone de Beauvoir: quan hi hagi tantes dones mediocres com ara homes mediocres s'haurà aconseguit la igualtat, però aquesta és una fórmula que a nosaltres no ens agrada gaire i voldríem entrar-hi per altres coses.

—*Quines?*

—Ens agradaria que les dones que puguin entrar-hi siguin dones fortes, que obrin camins, que creïn models; un gran problema que té la dona pública és que no té models, llavors el què fa és copiar als homes. Necessitem dones, però dones que siguin elles les que volen pujar, no que els homes les triïn, que és el perill de les quotes.

—*La competitivitat és femenina?*

—Les dones no són competitives, no en saben, i per això ho perden tot i fracassen. Jo, abans de lluitar amb un company per un lloc, ho deixo tot, seeeeguuuur.

—*Això és un mèrit?*

—Segons els valors actuals, és un error; per exemple, l'OCDE (Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmic) diu que la competència és una cosa positiva i encara diu

“La dona que més m’ha impressionat és la política israeliana Golda Meir, perquè pels seus ideals fou capaç de liderar la seva vida privada i la seva vida pública.”

més, diu que el futur és precisament competir.

—*Aleshores arriba el Prozac...*

—...que només se'ls dona a les dones perquè facin allò que la societat els demana. És un engany per a les dones; s'ha de viure l'estrès, s'han de controlar les pressions, perquè la gent que no sap viure amb les pressions professionals i personals no serveix per a fer tot un segle de coses.

—*Quines són les armes de Joaquina Alemany?*

—Tot allò que he après a la vida privada: molta estima a les coses, una gran voluntat per mirar-ho tot en positiu i amb esperit constructiu. Això és el què fan les dones a la família.

—*Es considera una superwoman?*

—No, no, gens; em considero una dona normalíssima. Això de les *superwoman* m'avorreix; no m'agraden.

—*Li han exigut alguna vegada que fos maca?*

—No, mai. Bé, el meu marit i el president sempre hem troben maca.

—*Quin és la millor floreta que li ha tirat el president Pujol?*

—“Joaquina, les coses funcionen”.

—*Vostè és l'única dona del grup parlamentari català, format per disset diputats.*

—Bé, els bascos no en tenen cap de dona i al grup mixt només hi ha la Pilar Rahola. Però jo ja fa anys que convisc políticament amb homes, perquè a l'Ajuntament de Barcelona era l'única dona, i justament per això mai no he baixat la guàrdia. Amb tot és difícil bellugar-te al costat d'homes, sobretot, perquè has de demostrar que vals més que ells. De tota manera, jo el que vull és que al meu costat hi hagi moltes més dones i jo crec que estem en camí d'aconseguir-ho. La política activa és duríssima i encara que no tot són flors i violes, jo estic contenta perquè fa molts anys vaig fer l'opció de treballar per Catalunya d'una manera organitzada, i aleshores el que vols és treballar amb gent amb qui puguis obtenir uns resultats, i en aquell moment vaig pensar que l'únic que m'oferia una garantia era el Pujol. Pujol és únic, és honest, és un home amb qui es pot parlar, que t'entén i amb qui no he tingut mai cap problema. Treballar en un partit no és fàcil perquè és com una família, però a mi m'agrada perquè quan tens problemes els has de superar conjuntament.

—*Quina relació manté amb Pilar Rahola, l'altra diputada catalana a Madrid?*

—Home, tenim una relació humana molt bona; a més, fa anys que ens coneixem. Jo la recordo amb molta estima de quan venia als jurats dels premis que donàvem a l'Associació Catalana de la Dona i sempre em felicitava i em deia: “Ai, Joaquina, quina sort tenim que et dediquis a la política”. Aleshores, a ella encara ni li passava pel cap dedicar-se a la política. El que li passa a la Pilar, i a mi em sap greu

perquè l'aprecio i perquè com a dona jo voldria que triomfés en la seva visió de la política, és que li falten tots els instruments polítics i aquells coneixements que ningú no t'ensenya i que vas aprenent amb el temps. És una bona periodista, bona relacions públiques, valenta, treballadora i una bellíssima persona, però se li nota que ha entrat a la política d'una manera massa directa i... és una veritadera llàstima.

—*Quin grau d'associacionisme femení hi ha avui a Catalunya?*

—Quan vàrem començar a l'ICD hi havia dues-centes associacions de dones, i en aquest moment n'hi ha més de cinc-centes. És a dir, des de les mestres de casa fins a les dones més feministes i més radicals, tothom necessita ajuda. L'ICD ha estat una eina positiva per tal que les dones en general poguessin participar en la societat.

—*Però no des d'una posició de lideratge.*

—És cert i mentre que políticament s'han aconseguit moltes coses, fins i tot en el món del treball, encara no hem aconseguit de cap manera compartir el 50% del lideratge econòmic, polític i social. S'ha de treballar per aconseguir aquest sostre.

—*Amb més conselleres?*

—És claaar! i més diputades. Dues conselleres —i no juntes— és poquíssim; jo crec que de cara al futur el nostre partit, tenint en compte les paraules del president Pujol el dia de la celebració del vintè aniversari de CDC feta a Montserrat, s'ha d'enfortir i enriquir amb joves i amb dones. I ara és el moment de fer-ho; ve una etapa en què s'aconseguirà aquesta presència, no solament de conselleres sinó també de diputades al Parlament de Catalunya, i de senadores i diputades a Madrid.

—*I alguna presidenta de la Generalitat?*

—Per què no? Jo crec que sí. Però a aquest nivell hi ha una dada que cal tenir en compte. Quan les presidentes d'Islàndia i d'Irlanda van ser candidates, que ho foren seguint una demanda real dels seus respectius partits polítics, foren escollides a la segona volta, perquè fins i tot les dones, que estaven acostumades a votar homes a la primera volta, votaren les seves companyes a la segona volta.

—*Quan el president Pujol demana a les famílies catalanes que han de tenir un mínim de tres fills, què li diu?*

—Jo crec que les dones tenim el problema que la maternitat és una cosa molt femenina.

—*Pot ser d'alguna altra manera?*

—**Recorda la frase "Això és una dona", que milers de simpatitzants de CIU dedicaren a Marta Ferrusola en la seva aparició al balcó de la Generalitat al costat d'un president Pujol afectat per la crisi de Banca Catalana?**

—**Sí.**

—**I quina anàlisi en fa avui, quan han passat deu anys?**

—**Crec que darrere d'aquella frase hi ha aquell intent de dir: "Això és una dona i no facis res més". Però ella no ho ha fet mai, això de quedar-se quieta i que li facin la feina. Ben segur que la Marta Ferrusola és més dona ara que en aquell moment, perquè ha assumit personalment el que significa ser dona.**

—Per això mateix és una cosa que no és pot compartir massa. Avui, amb el salt que les dones han fet del món privat al públic, han de compartir la maternitat amb la feina, amb la formació; llavors, a Catalunya ens trobem que hi ha moltes dones que tenen el primer fill després dels quaranta anys...

—*Quaranta?*

—Sí, sí; després d'haver aconseguit un treball estable. I això ho sabem per les proves de viabilitat del fetus. De totes maneres, voldria que les famílies reberen ajudes per tenir fills, perquè tenir-los avui és molt car. Aleshores, tornant a la pregunta, al president Pujol li dic que sí, però això va lligat a moltes altres coses. Crec que té raó, que s'han de tenir tres fills o més, però això és difícil, perquè les dones no tenim una dona, com tenen els homes. Que consti que en totes les reunions i debats internacionals que fem

sempre la tenim amb les dones empresàries perquè diuen que les dones no han de tenir permís de maternitat i que amb cinc dies per a tenir un fill ja n'hi ha prou. Jo dic tot el contrari, que les dones han de cuidar dels seus fills perquè per a mi la maternitat és molt important i han de tenir un temps, com a mínim, d'un mes i mig. La maternitat ha de ser un bé social, mentre que la paternitat ha de ser responsable.

—*Aquest no és un discurs que es pugua qualificar de gaire feminista.*

—Home, segurament no, però és clar que Catalunya necessita gent.

—*Veig que la Joaquina Alemany nacionalista guanya per punts la feminista.*

—És clar.

—*I que opina dels seus companys d'Unió Democràtica de Catalunya quan s'oposen al quart supòsit de la llei de l'avortament?*

—Els comprenc. Tenen la seva visió i utilitzen aquest sistema de diferenciació; però crec que han caigut en el parany del Partit Socialista, que ha volgut distraure l'atenció, tot i que no ho han aconseguit. Tenim una llei amb tres supòsits que ja cobreix perfectament el tema de l'avortament. El quart supòsit és un compromís electoral del grup socialista, però l'actual supòsit dels problemes psíquics per a la mare continuarà essent el supòsit majoritàriament escollit per les dones per a interrompre l'embaràs. És un projecte de llei que ha arribat en mal moment i que no té futur; crec que no s'arribarà a votar mai. **Joan Mari**